

Шадура Т.А

*вчитель початкових класів,
Кодаківська ЗОШ І-ІІІ ступенів*

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ КАЗКОТЕРАПІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ І ЗМІЦНЕННЯ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ

Згідно з результатами досліджень Інституту педіатрії, акушерства та гінекології АМН України в останні роки значно погіршився стан здоров'я дітей молодшого шкільного віку. Так, 70% дітей, які йдуть до школи, вже мають порушення стану здоров'я, а 30% – хронічні захворювання. Майже половина дітей цього віку мають розумову та фізичну працездатність, що не відповідає їхньому фізичному та психічному навантаженню в школі.

Медики визначають основні фактори, що сприяють зниженню рівня дитячого здоров'я:

- значне навчальне навантаження;
- стресові ситуації;
- зниження рухової активності;
- нераціональне харчування;
- недотримання режиму дня.

Тому одним із пріоритетних завдань сучасної школи є організація навчально-виховного процесу, спрямованого на розкриття потенційних можливостей та природних задатків дітей та зміцнення усіх складових їхнього здоров'я.

До універсальних методів, які виконують безліч функцій і допомагають фахівцям вирішувати множинні проблеми своїх підопічних відноситься **казкотерапія**.

Казка – мова, яку розуміє дитина. Саме казка може стати чудовим інструментом для педагога. З допомогою казки можна легко знайти спільну мову з дитиною.

Казкотерапія – це терапія середовищем, особливою казковою атмосферою, в якій можуть виявитися потенційні риси особистості, щось нереалізоване; може матеріалізуватися мрія; а головне – виникає відчуття захищеності та смак таємниці; казкотерапія також сприяє

формуванню зв'язку між казковими подіями та поведінкою в реальному житті, перенесенню казкових смислів у реальність [1, с. 5].

Мета казкотерапії – перетворення негативних образів на позитивні. Спокійний стан нервової системи повертає людині здоров'я.

Потрібно зазначити, що казкотерапія має особливий вплив на соціальне та психічне здоров'я підростаючого покоління. Вплив казки на дітей відбувається на двох рівнях: вербальному і практичному. Вчені рекомендують починати роботу на вербальному рівні (сприймання казки), продовжувати на практичному (малювання, ліплення) і на завершальному етапі застосувати знову вербальні засоби (обговорення казки, дискусія) [2, с. 45].

Дуже дієвою формою казкотерапії вчені вважають колективне створення казки, спрямоване на розв'язання спільної проблеми. Для учнів ця форма роботи є особливо цінною, оскільки кожна дитина є автором. А це, в свою чергу, дає можливість з'ясувати проблеми, які є в учнів, і вирішити їх [5, с. 89–91].

Василь Сухомлинський наголошував на надзвичайному значенні створення казки в процесі роботи з дітьми: «Я не уявляю навчання в школі не тільки без слухання, але й без створення казки». Розробка власних казок сприяє розвитку комунікативних, творчих умінь, створює доброзичливу атмосферу в колективі, підвищує самооцінку дитини. Така робота, на думку Сухомлинського, «є одним з найцікавіших для дітей видів поетичної творчості. Разом з тим, це важливий засіб розумового розвитку» [3, с. 137–215].

Казка – надзвичайно важливий інструмент для педагогів у роботі з дітьми з порушеннями емоційно-вольової сфери та поведінковими проблемами (агресивність, тривожність, страхи, примхливість, сором'язливість і невпевненість у собі); діти, які мають порушення психофізіологічних функцій (порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату); діти із захворюваннями аутистичного спектра; діти, розвиток яких у нормі [4, с. 287–302].

У сучасній казкотерапії існують три напрями – діагностичний, напрям впливу та напрям розвитку; а також п'ять видів казок: художні, дидактичні, психокорекційні (наприклад, оригамі), психотерапевтичні (авторські казки, біблійні притчі) та медитативні.

Казки з різною тематикою обираються залежно від мети казкотерапії, від віку, індивідуальних особливостей дитини та конкретної ситуації.

Розрізняють такі основні прийоми роботи з казкою (за Т. Зінкевич-Євстигнєвою): 1) аналіз казок; 2) розповідання казок; 3) переписування казок; 4) постановка сюжету казок за допомогою ляльок; 5) складання казок [1].

Казкотерапія – це зовсім не обов’язково розповідання одних лише казок, це також робота з будь-якими видами літературних жанрів – байки, притчі, билини, легенди, казки, міфи, анекдоти. Завжди можна використовувати і більш сучасні жанри літератури – фентезі, детективи та ін.

Розвиваючи дітей за допомогою казок, батьки та вихователі допомагають їм краще адаптуватися в навколишній дійсності, долати труднощі та проблеми, що виникають у житті [6]. Найважливіше завдання казкотерапії – збагатити душу дитини добром.

Отже, казка – один із головних способів позитивного впливу на поведінку дитини, що може допомогти набутти почуття внутрішньої рівноваги, а також може бути спрямованою на корекційну роботу поведінки дитини, тобто сприяти зміцненню усіх складових їхнього здоров’я.

Список використаних джерел:

1. Зінкевич-Євстигнєва Т. Д. Основи казкотерапії. М., 2005.
2. Заброцький М. М., Брандес В. М., Вознюк О. В. Казка як важливий чинник розвитку людства. *Вісник Житомирського державного університету*. 2001. № 8. С. 96–100.
3. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям / Вибрані твори : в 5 т. Т. 3. Київ : Рад. шк., 1977. С. 7–279.
4. Моліцька М. Терапевтичні казки. Львів : Свічадо, 2009. 200 с.
5. Вознічка-Парузель Б. Мистецтво створення релаксаційних казок. Острів безпеки у світі небезпеки: на допомогу бібліотерапевту. Львів, 2012. С. 89–91.
6. Чумарна М. І. Мандрівка в українську казку. Львів : Апріорі, 2007. 112 с.